

sputorum, colaphorum, subsannationum, exprobrationum, clavorum, horumque similia, quæ in salutem nostri generis, Evangelica silva copiosissime noscitur protulisse. Hæc meditari dixi sapientiam, in his justitiæ mihi perfectionem constitui, in his plenitudinem scientiæ, in his divitiis salutis, in his copias meritorum; hæc mihi in ore frequenter, sicut vos scitis; hæc in corde semper sicut Deus scit; hæc stylo meo admodum familiaria, ut apparet, hæc mea sublimior interim philosophia, scire Jesum et hunc crucifixum. Hoc reficit viscera parvulorum, hoc replet ubera matrum et ideo inter ubera mea commorabitur. » Hæc B. Bernardus. Jam B. Franciscus unde meruit tam singulari divini amoris privilegio in eandem crucifixi imaginem transformari, et stigmata Domini nostri in corpore suo portare, nisi quod jam ante per assiduum crucis meditationem totus animo in Christum cru-

cifixum transformatus erat? Floruit ante multos annos virgo quædam in Italia nomine Clara, cujus sanctitatem et vitæ ac morum excellentiam (quæ fuit maxima) ut totam ab amore erga crucem Domini manasse intelligeremus inventa est post obitum ejus et adhuc hodie cernitur in corde ipsius carnea imago Domini crucifixi artificio Spiritus sancti mirabiliter expressa. Et nos quidem ista in corporibus sanctorum externa signa oculis carnis videre possumus, sed nequam videmus quanta eorum animæ charitate fulgeant, quanto gaudio repleantur, quanta gloria coronentur. Sed aliquando tamen videbimus, si eis similes esse et eorum vestigiis insistere voluerimus: si enim cum ipsis legitime duces nostrum subsequenti certaverimus, eadem quoque beatitudinis lauream coronabimur, quod nobis concedat, qui est benedictus in sæcula. Amen.

CONCIO XXX.

DE RESURRECTIONE DOMINI

THEMA

Hæc est dies, quam fecit Dominus: exultemus et lætemur in ea.

Psalm. cxvii, v. 24.

SYNOPSIS

Exordium de hujus festi summa celebritate agit, et ejusdem cum natiuitatis festiuitate instituitur collatio; tum historia gloriosæ resurrectionis capitanda proponitur. Atque in primis patres in limbo detenti, qui alio modo Christum profugurarent, vel vaticiniis prædixerunt, describuntur, illorumque ex descensu Christi ad se gaudium eleganter exprimitur: Christique vicissim lætitia ubi tot liberatas et regeneratas animas exemplo Josephi ob duos filios sibi natos exultantis, demonstratur. Gloriosi corporis resurrectio similitudine solis eorientis describitur: et figuris Josephi, Moysis, Mardochei, Danielis, Sampsonis et Joannæ declaratur; et qua ratione mors a Christo devicta et vincula jacet ostenditur, et S. Athanasii testimonio confirmatur. Facta deinde ab B. Virginiæ apostrophe, illius immensum gaudium, quod ex præsentia filii rediit, et sibi apparentis, conceperat, clare exprimitur; et exemplo Jacobi, ob Josephum filium, mortuum creditum at vitum perceptum, gaudio perfusi, exaggeratur: Hinc quam prompto adsit solatio Deus his, qui aliquid pro Christi nomine sufferant, demonstratur.

Pars posterior enodat questionem, cur videlicet festum paschæ sit nobilitate, et in eo celebrando semper expectetur mensis Martius, et in eo tertia hebdomada lune, hujusque dies sextus, septimus et octavus eligatur. Cujus primi rationem assignatur, quod Martius in sacris litteris

mensis novorum appelletur, et in eo omnia quasi reuiscant et resurgant cum Christo. Cur vero in tertia lunari hebdomada agatur, duplex redditur causa; prima, quod a passione et resurrectione Christi tertia mundi ætas inchoetur, uti et tum temporis novus Lunæ cursus; secunda, quia luna a sole discedens parte inferiore illustratur, sed superiora obscuratur; contra fit, ea ad solem appropinquante: sic homines, luna mutabiliores, quo longius a sole justitiæ Christo discedunt, mundo splendidiore apparent; contra si ad Christum accedant, (ubi obiter religionem ingredi volentium impedites institutum, taxantur. Hinc illo tempore Christus nos ad solem reducturus pati et resurgere voluit. Quid vero ce-tas quosdam dies nempe sextum passioni, septimum quieti, et octavam resurrectioni, elegerit, duplex istidem causa asseritur; prima: ut se ultimis tribus creationis mundi diebus confirmaret. Deinde, ut, quia omnis sanctorum vita tribus diebus peragitur, quid in illa agere, sperare et desiderare debeamus, nos edoceret: ubi illud Psalmi xc. Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum et glorificabo eum, breuiter explicatur. Præterea ut feriam sextam passionis agamus, si sabbatum quietis et dominicam resurrectionis desideremus serio aduenemus, et qui pristina peccata rursum ad confessionem asserunt, per fabulam lupi a pastori deprehensi et emendationem promittentis, notantur. Tantem sabbatum hujus vitæ quam sit miserum et inquietum; e contra futuræ gloriæ sabbatum felix et quietum vivis coloribus depingitur.

Dolor, quem tenebre superiorum dierum attulerunt, si magnus fuit; magnam quoque, optimi auditores, eam lætitiā esse necesse est, quam ex luce et splendore hodiernæ diei capere debemus. *Hæc est enim dies, quam fecit Dominus.* Et certe par est, ut sicut hebdomada superiore capiti nostro tamquam viva membra et vera condoluimus: ita nunc eidem in die gloriæ et lætitiæ cordis ejus gratulemur: alleluia, alleluia. *Hæc est dies, quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.* Cæteros dies suo exortu ac luce sol facit; sed hanc diem fecit ille, qui fecit et solem. Hodie siquidem ille renatus est, qui suo fulgore et lumine etiam soli tenebras maximas offundit. Itaque cæteri dies sunt dies solis, *Hæc est dies quam fecit Dominus; exultemus et lætemur in ea.* Vidit quidem orbis terrarum, et alias hanc novam lucem, cum videlicet ex virgine natus est. Christus sed tamen clarissimum justitiæ solem tunc exoritentem cooperiebant nubes mortalitatis, comitabantur pluvie tribulationum, obscurabant nimbis et caligines persecutionum, et quod majus brevissimo cursu peracto, iste idem sol descendit totus obductus nubibus in occidentem. Itaque fuit illa dies hiberna quædam dies, obscura, frigida, brevis. At vero hodie totus clarus, totus serenus, totus illustris, nunquam amplius obiturus sol justitiæ Christus renatus est.

Conferte diem natalis cum die resurrectionis. Tunc parvulus vagiens natus est, nunc gigas potentissimus resurrexit: tunc in pago Bethlehemitico; nunc in urbe regia Jerosolymorum; tunc in humili stabulo; nunc in excelso monte: tunc agnus erat, qui suo balatu pulsabat, ac movebat viscera matris, nunc vero leo, qui suo rugitu exterruit mortem, trome fecit gehennam, conturbavit castra et principum tenebrarum legiones. Vide quid profeceris, vide quid obtinueris, Dæmonem et Judæorum crudelitatem Occidisti agnum et resurrexit leo; non exiit quidem, nec amisit Dominus mansuetudinem; sed induit atque assumpsit potestatem; itaque de illo Joannes quondam dicebat: *Eccce Agnus Dei; ecce qui tollit peccata mundi.* De isto alius Joannes ait: *Esse, inquit, vicit leo de tribu Juda.* Et ipse de se ipso: *Data est mihi, inquit, omnis potestas in celo et in terra.* *Hæc igitur est dies quam fecit Dominus: exultemus et lætemur in ea.*

Exultavit hodie caro et anima Christi, exultavit Maria mater Christi, exultaverunt

omnes discipuli Christi, exultavit cælum, exultavit terra, et ad ipsas quoque obscuras inferni regiones pars hujus lætitiæ penetravit: neque dubium mihi esse videtur, quin et ipse quoque sol, sicut in die passionis Domino suis tenebris deseruit: ita in die resurrectionis ejus duplicato lumine eidem Domino deseriverit. Refert de se ipso sanctus quidam Pater, singulis dominicis diebus cum prima luce vel etiam ante lucem surgebat ad orationem, se etiam ob hujus diei memoriam tanta lætitiā perfundi solitum fuisse, et sibi omnes res creatæ, que in cælo sunt et que in terra, magnis vocibus cantare viderentur: « In resurrectione tua, Christe, cælum et terra lætantur, alleluia. » Quare ut nos partem quoque hujus communis gaudii et exultationis capiamus, exponam paucis, et quasi in summa, historiam dominicæ resurrectionis. Deinde si per tempus licebit, de mysterio hujus diei breviter disseremus.

Ut igitur ab eo, quod primo loco posuimus, principium faciamus, posteaquam Dominus Christus exerto certamini, quod a principio noctis usque ad horam nonam sequentis diei protrahere fuerat, gloriose triumphans felicissimam finem imposuit, eadem charitate, qua crucem pro nobis ascendere, ad sanctos Patres in sinu Abrahæ quiescentes descendit. Si quidem in eo loco congregata erant omnes illa sanctæ animæ, quæ ab orbis condito usque ad illam horam in fide et spe adventus Domini de corporibus suis exierant. Ibi erant primi illi duo homines, propagatores generis humani, qui sicut primi fuerunt, qui peccaverunt et antiqui serpentis venenum hauserunt, ita primi in crucem et passionem Domini, tanquam in æneum serpentem aspiciere et sperare coeperunt. Ibi erat sanctus Abel, qui candidus et rubicundus, hoc est virgo et martyr primus, Domini Servatoris typum gessit: et primus Dei civitatem sanguine suo dedicavit, et primus novas illas inferni regiones et sanctorum sedes, habitare cepit. Ibi erat sanctus ille senex, qui molitione ingentis illius arcæ simul genus humanum conservavit, et Catholice Christi Ecclesiæ figuram expressit. Ibi erat magnus ille parens omnium credentium, qui primus pactum Dei et insignia servorum ejus in carne sua recipere meruit. Ibi erat exemplar obedientiæ sanctus Isaac, qui ligna propriis humeris ferens, in quibus immolandum erat, verum sacrificium ac remedium totius mundi designavit. Ibi erat

sanctus ille parens duodecim tribuum, qui alienis vestibus peregrinoque habitu, benedictionem patris lucratus, quod in populis Judæarum et gentium post multa sæcula futurum esset, et majorem minori subjiciendum, hoc est, gentes in Christum credituras Judæis anteponeudas, demonstravit. Ibi vidisses, ut alios multos præteream, unum prophetam lapidatum, alterum sectum, tertium vecte in capite percussum, atque alios aliis modis propter veritatis prædicationem ac testimonium necatos. Ibi quoque erant tanquam hospites et novi accolæ illarum regionum magnus Baptista, et fortunatus ille senex, qui non ante potuit egredi de mundo quam videret propriis oculis Deum infantem, et eum in ulnis suis reciperet, et dulci cantico quasi cygnea voce laudaret. Neque deerat in illa sancta civitate suum hospitium Lazaro illi pauperulo, qui suis plagis et fame ac nuditate hunc sibi locum in sinu Abrahæ procurabat cum divessile avarus sua purpura et bysso, et quotidianis sumptuosisque convivis vivas in gehenna æternasque flammæ accendebat. Totusque ille sanctorum chorus ibi erat; et gemebat ac suspirabat, ut viderent diem Domini, atque in medio eorum, quasi ductor chorii regius psaltes, antequam illam suam lamentationem sine intermissione repetebat: *Quemadmodum desiderat cervus ad fontes aquarum; ita desiderat anima mea ad te, Deus; fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie: ubi est Deus tuus? At ubi adveniente Domino viderent tenebras omnes dissipari, obscura illa loca insolito fulgore illustrari, et suam ipsorum gloriam ac beatitudinem jam inchoari, quæ lingua explicare posset, quid senserint mentes illæ fortunatorum hominum et quanto gaudio, quanta lætitiâ, quanto tripudio diem illum exegerint? Tunc propheta Jeremias librum lamentationum clausit, quem propter eversionem Jerosolymæ et templi profanationem scripserat. Intellegebat enim post tres dies templum restaurandum, et multo pulchrius post instaurationem futurum, quam ante restaurationem fuisset. Nec ignorabat Jerusalem novam exultationem universæ terræ apostolis architectis et Martyribus operariis esse fundandam. Tunc rex et sanctus Propheta David veterum canticorum oblitus, canticum novum cantare cepit, et dicere: *Benedixisti Domine terram tuam, avertisti captivitatem Jacob: remisisti iniquitatem plebis tuæ: operasti**

omnia peccata eorum. Tunc et Moyses et Maria sumpserunt tympanum in manu sua, et una cum cæteris, qui se videbant jam vere liberatos de Ægypto, et hostes suos submersos in mari rubro canticum illud inchoavit: *Cantemus Domino: gloriose enim magnificatus est; equum et ascensorem dejecit in mare.* Et qua lætitiâ, quibus vocibus, quibus lacrymis existimatis primus parens generis humani, ante pedes Filii ac Domini sui prostratus dicebat: Venisti tandem dñe, expectate ac desiderate Domine Filii, ut culpam meam tuo sanguine expiaretis: non es oblitus Verbi tui seruo tuo, in quo mihi spem dedisti. Vicit iter durum pietas, et laboris magnitudinem amoris magnitudo superavit.

Non potest certe verbis explicari lætitiâ sanctorum patrum: sed multo nihilominus major erat ea voluptas, quam Dominus capiebat ex ea multitudine animarum, quas præteritis suis laboribus et sudoribus se iterum genuisse ac peperisse cernebat. Si patriarcha Joseph, cum ei duo filii in terra Ægypti nati essent, tantam ex eo voluptatem cepit, ut jam oblivisceretur omnium laborum, quos ante illud tempus in Ægypto passus erat, et primogenito suo Manassis nomen imponeret, dicens: *Oblivisci me fecit Deus omnium laborum meorum et domus patris mei:* quid credibile est sensisse Dominum, quando post laborem ac dolorem crucis, se tot millibus filiorum ac filiarum circumdatum vidit? Quando speciosa illa oliva, se tot ramis undique ornatam et quasi vestitam consideravit? O quam fructuose collocati, quam utiliter insumpti gravissimi illi dolores Domino videbantur, quos in arbore crucis proprio sanguine irrigando sustinuit, quando tales fractus eam arborem jam edere ac proferre cernebat.

Sed quid agimus, Domine? Cur non communicas partem hujus gloriæ cum illo sacro corpore, quod adhuc te expectat in sepulchro? Non recordaris ejus legis, quæ ait: *Æqua pars erit descendentibus ad prælium et revertentibus ad sarcinas?* Anima quidem tua, tamquam robustior, non contenta fugasse dæmones de terra, persecuta est eos etiam in inferno. Corpus vero priore certamine, multis vulneribus acceptis, substitit ad sarcinas. Cum igitur jam hostium tororum exercitus fuderis, castra eorum et civitates spoliaveris, amicos tuos, qui captivi tenebantur, a servitute asserueris, neque in his regionibus agendum aliquod superis: cur

non redis ad tabernaculum, ut cum illo collega ac socio laborum tuorum prædam ac spolia divides. Erat, auditores, sanctum Domini corpus in sepulchro et adhuc horribilem illam speciem conservabat, quam acceperat in morte. Jacebat super lapidem obvolutum linteo, pallidum, frigidum, crure fœdatur, livoribus plagis, vulneribus cooptum. Medium noctis jam præterierat, et cœlum ab ea parte, qua oritur sol, jam albescere et illustrari aurora ex oriente incipiebat: tunc sol justitia, Christus Deus noster, solem illum quotidianum suo cursu atque exorta avertere volens, mira celeritate et majore potestate, natura obstupescere, corpus suum excitavit, atque a morte ad vitam et ad vitam immortalem revocavit. Quanta et quam admirabilis fuit ista mutatio? et sanctum illud corpus, de quanta obscuritate ad quantam gloriam, et quanta velocitate anima redeunte transierit, certe verbis explicari non potest. Sed fortasse aliqua similitudine, aliquid de re tanta, suspicari poterimus. Accedere solet aliquando, ut ad plagam obeuntis solis aliqua nubes existat, ita obscura atque atra, ut intuentium oculos exterrat: que tamen si forte sol occasui propinquans eam plane suis radiis ferire possit, ita repente lucere ac splendere, et toto aureo effici solet, ut pene ipse globus solis esse videatur. Pari ratione, auditores, splendissima illa mens, simul atque in corpus intravit, omnes tenebras ejus convertit in lucem, et statim ad præsentiam ejus, gloriæ omne squalore, omni deformitate, omnibus sordibus evanescentibus, summus decor, summa gratia, summa lux, summa species, summa ac perfecta et sempiterna sanitas omnia illa membra et totum corpus occupavit. Quis est iste, qui post tot procellas ac tempestates de profundo mari, tam lætus et tam formosus egreditur? Iste est Joseph, qui jam exiit de carcere attonsis cribribus mortalitatis, et indutus vestem immortalis gloriæ, et ipse deinceps dominabitur in omni terra Ægypti. Quis est iste? Iste est Moyses, qui jam prodiiit ex aqua, et ex juncea fiscella, ut regem Pharaonem et exercitum ejus submergat in mari. Quis est iste? Iste est Mardocheus, qui jam exiit saccum et cilicium, et indumenta regia indutus, hostem suum Aman in ipsa cruce suspendit, quam ille paraverat, et universum populum ab illa tyrannide et crudelitate liberavit. Quis est iste? Iste est Daniel, qui

teterrimo dracone interfecto in lacum leonum immisus, incredibili potentia eorum ora conclusit, et jam liber, sicut intraverat, exiit. Quis est iste? Iste est Sampson, qui circumdatus hostibus et in civitate Gazæorum inclusus, media nocte surrexit, et non tam apertis, quam sublatis portis urbis illius omnia proposita et consilium hostium suorum elusit. Quis demum est iste? Iste est Jonas, qui in mare præcipitatus, ut ceteri tempestatem evaderent, et a grandi cete devoratus, tertia demum die, nihil penitus læsus littori redditus est. Nam etsi potuit cete nostrum Jonam devorare, eum tamen lædere, detinere diutius quam tres dies non potuit. Tunc enim demum intellexit mors se circumventam, et eum devorare voluisse, a quo devoranda et occidenda erat. Dominus enim cum mortem, quæ per peccatum primi hominis in hunc mundum intraverat, occidere vellet, id fecit, quod pisatores facere solent: non obijciunt pisatores nudos hamos piscibus, sed eos in esca diligenter includunt, ut pisces accurrant ad capiendam escam, et interim capiantur ab hamo. Ita Dominus fecit: Non enim ipsum per se Dei verbum, quod mori non potest, cum sit ipsa vita et vita æterna, cum morte congressi voluit: satis enim sciebat aursam mortem in tale certamen descendere, sed declinaturam omnino conflictum. Qui digitur Dominus fecit? Inclusit hamum ferreum divinitatis in esca sanctæ illius humanitatis: statim mors a Diabolo incitata ecurrit ad devorandam escam, et videns Dominum posse cædi ac vulnerari, putavit, etiam omnino posse extinguï, atque in favillam et cineres redigi. Itaque exultans quasi victrix capta præda, aperuit os suum, et devoravit quasi dulecem escam carnem Servatoris: repente vero sentiens guttur suum hamo transigi, intellexit, quid incaute suscepisset. Intellexit vitam æternam sub integumentis carnis humane delitescere: intellexit se in hamum ferreum quem fugiebat, incidisse. Dominus vero mortem captam ita fregit ac debilitavit, ut modo etiam pueri et puellæ eam irrideant atque insultent, ac dicant: *Ubi est, mors, victoria tua? Ubi est, mors, stimulus tuus? Ubi est, mors, stimulus tuus?* Magnus Athanasius, libro de humanitate Verbi et salutari adventu ejus, hoc potissimum argumento demonstrat, mortem nihil virium jam habere, quod ante adventum Christi, omnes eam reformidabant: at posteaquam Dominus cum ea singulari certamine dimicavit,

eamque in cruce perdomuit, non solum viri graves, et Philosophi, qui de contemnenda morte multa dixerunt; sed etiam tot pueri et puellæ in ipso flore adolescentiæ, quando vita jucundior esse solet, carne et mundo undique blandientibus et sua fallacia gaudia pollicentibus, sola fide et cruce Domini armati mortem audacter provocaverint: et multi lauerunt pro Christo ad mortem, ad tormenta contendere, quam præsentem vitam et salutem tueri. « Quis, inquit, cum leonem videt, ludibriis exagitari a pueris, ignorat eum, vel jam mortuum esse vel saltem omnibus viribus suis destitutum? » Et rursus: « Quemadmodum, inquit, ubi debellato per legitimum principem tyranno, manibusque et pedibus ejus intra vincula constrictis, omnes quotquot ad id spectaculi superveniunt, ludibriis ei insultant, probris et verberibus proscindunt, securi jam sevitæ illius et furoris ob principis sui de eo partem victoriam: ita quoque mortem jam debilitatam, et per salvatorem Dominum nostrum Jesum Christum cruce triumphatam, manibus ejus pedibusque obligatis, omnes in Christo pedibus proterunt, martyresque Christo se præbentes sannis, ludibriis, conviciis exagitant, objectantes quæ dicta sunt per Apostolum: *Absorpta est mors in victoria. Ubi est, mors, victoria tua? ubi est, mors, stimulus tuus?* »

At tu, triumphator, posteaquam cum isto pulcherrimo corpore tuo prædam ac spolia divisisti, num mortæ matris tuæ non recordaberis, quæ etiam os tuum et caro tua est? Ea certe tecum affixa fuit cruci? Cur igitur etiam tecum non resurget? Apostoli tui sententia est: *Sicut socii passionum estis, sic et consolationis eritis.* Jam etiam beatissima mater tua, a die natali, usque ad diem obitus, a præsepi usque ad crucem, nunquam te deseruit: cur igitur modo etiam tantæ gloriæ et lætitiæ particeps non erit? Serena, Domine, illum solem propter te obscuratum: dissipa nubes illas tam densas, quæ adhuc cœlum illud obducunt. Claude cataractas cœli, et reprime copiosum illum imbrem lacrymarum, qui adhuc propter te ab illis virgineis oculis manare non cessat. Erat, auditores, Beatissima illa Virgo, quantum pie conjectare licet, illa horæ dominicæ: resurrectionis clausa in cubilo, et fide ac spe ornata atque erecta, vigiliis atque orationibus operam dabat, ac semper magis ac magis desiderio, atque amore incendebatur, videndi

tandem hunc novum splendorem; et quasifortissima læna ex intimis præcordiis tertia die super mortuum filium rugiebat, ac dicebat: *Exsurge, gloria mea, exsurge, psalterium et cythara*: Revertere de prælio, nobilis triumphator: collige pastor bone, dissipatum gregem: exaudi clamores afflictæ matris tuæ. Interrupit hæc suspiria atque lacrymas benignissimus Dominus. Repente enim paupercula illa domus cœlesti lumine tota completur: et multo clarior atque illustrior Dominus oculis matris apparuit cum appareat oculis nostris lux ipsa meridid. Quæ linqua, quæ mens, quæ cogitatio magnitudinem ejus lætitiæ consequatur, quam beatissima ista Virgo in aspectu tantæ, et tam desideratæ læcis accepit? O quanta celeritate depressa suspiria, impediti singultus, siccata sunt flumina lacrymarum? Patriarcha Jacob cum post multas lacrymas, quibus Josephum carissimum sibi filium, tanquam occisum et a bestia devoratum defleverat, audivit eum rursus vivere et ipsum esse, qui dominaretur in omni terra Ægypti, tantam ex nuncio lætitiæ accepit, quantam animus ejus capere non poterat. Et idcirco more eorum, qui de gravi somno evigilant, non poterat penitus ad seipsum redire, neque omnino credere, id verum esse, quod audierat et posteaquam tandem conspectis plaustris et muneribus, quæ Joseph miserat, rem totam credidit, *revixit, spiritus ejus, et ait: Sufficit mihi, si adhuc Joseph filius meus vivit.* Jam igitur, auditores, si patriarcha Jacob, qui domi adhuc undecim filios, et unam filiam, et filios filiorum vivos habebat, tam vehementer lætatus est, cum acceperat duodecimum vivere, quem mortuum esse non viderat, sed audierat, et facile suspicare poterat non esse verum, sicut verum non erat: quantum creditibile est, exultasse Mariam, quando Filium illum unicum, quem habebat, et quem non audierat, sed viderat in cruce mori: quando, inquam, illum unum filium, et talem filium non ex aliis cognovit vivere, sed ipsa propriis oculis conspexit vivum, et non provincia unius proregem, sed cœlorum ac terrarum verum ac solum regem et imperatorem effectum? Non possumus certe, non possumus ea capere, quæ nunquam experti sumus, et quæ intelligentiam nostram longe superant: ego tamen illud mihi persuadeo, tantam hanc lætitiæ fuisse tantumque gaudium, et ita Maria totum cor occupasse, ut sine miraculo singu-

lari, vis ejus perferri ac sustineri minime poterit. O quam cumulat et celeriter, Domine, eos consolari, qui pro te aliquid patiuntur? Non magnus vere erit jam ille præteritis dolor, si cum hujus voluptatis magnitudine comparetur. O fortunati labores? O certamina gloriosa servorum et militum Dei, quæ tale stipendium et tam uberem mercedem expectant? Vere felices illi, qui cum plurimum patiantur pro Domino, vel in defensione pudicitie, vel in conservatione patientiæ, vel in castris aliarum virtutum, contra spirituales nequitas fortiter dimicantes, tamen renuunt hic in terris consolari: Nam mensuram bonam, et confertam et coagulatam et superfluentem dabant in sinum eorum.

PARS POSTERIOR.

Mysteriis prætermis resurrectionis, questionem unam dumtaxat, temporis maxime accomodatam, nobis, ut spero, non minus utilem, quam jucundam exponam. Quæro igitur, quæ causa sit, cur anniversarius dies celebranda dominicæ resurrectionis non redeat ad eundem anni diem, sicut dies reliquarum celebritatum? Celebritas incarnationis semper incidit in diem Martii vigesimum quintum. Dies, quo natus est Dominus, semper agitur mense Decembri die etiam vigesimo quinto. Circumcisio, apparitio præsentatio aliæque celebritates semper ad unum et eundem anni diem revertuntur. Quæ igitur causa est, cur dies resurrectioni dominicæ consecratus nunquam sit idem? et nunc in mense Martio, nunc in Aprili, nunc maturius nunc serius ad nos redeat?

Primum hoc loco, ut D. Augustinus ad Januarium scribens, hanc ipsam questionem edisserens, monet: « Illud nosse oportet, in Catholica Christi Ecclesia, alios festos dies in memoriam tantum alicujus rei geste, alios in memoriam simul et Sacramentum celebrari. » Prioris generis sunt dies, quo conceptus, quo natus, quo circumcisus, quo baptizatus est Dominus. Siquidem isti dies, et si qui alii eodem genere continentur, non alia de causa sacri et festi sunt, quam ut nobis in memoriam revocent, quæ beneficia a Deo illis diebus acceperimus, et nos pro eis, eodem Domino sincero affectu in psalmis et hymnis et canticis spiritualibus gratias referamus. Ad hoc vero nihil est opus aliud, quam revolutum anni diem, quo res gesta

est, singulari celebritate ac religione peragere porro dominicæ passio et resurrectio, quas ascensio in cælum et missio Spiritus sancti subsequuntur, ad posterius genus pertinent. Nec enim dies isti ideo solum celebrius peraguntur, ut Dominum pro nobis mortem obivisse, ac deinde tercia die resurrexisse recorderemur; sed etiam ut aliquid præterea a Domino gestum vel a nobis gerendum intelligamus. Hinc videlicet, ut Pascha celebretur, expectamus primum mensem Martium, qui *Primus in mensibus anni et mensis novorum* in sacris litteris appellatur. Observamus deinde in eo mense tertiam hebdomadam lunæ, nempe a die decimo quarto, usque ad vigesimum primum quo tempore lunam diminui, vulgus hominum censet. Postremo in ea hebdomada non quocumque dies accipimus, ut Hebræi faciunt: sed expectamus ad obitum Domini celebrandum diem sextum, ad sepulturam diem septimum, ad resurrectionem diem octavum: quos etiam tres dies non temere, nec sine causa Dei sapientia, ut in eis secundum carnem moreretur, ut sepulcro quiesceret et ab inferis reverteret, expectavit. Quænam igitur in ipsa observatione temporum et dierum mysteria latent? Cur observamus mensem novorum, et in eo mense tertiam hebdomadam lunæ, et in ea hebdomada diem sextum, septimum et octavum? Quid hæc tempora nobis significant? Quæ Sacramenta continent? Hæc paucis aperienda sunt.

Initio igitur mensem Martium expectamus, quod ipse sit, ut Scriptura loquuntur, *mensis novorum*. Quando enim queso, melius, et commodius agi potest dominicæ resurrectionis celebritas, qua mundus jam collapsus renovatur, et nos jubemur in *novitate vite* ambulare, et expurgare, *vetus fermentum, ut sinus nova consperitio*: et exuere veterem hominem, et induere novum; et renovari spiritu mentis nostræ, idque de die in diem; quam eo tempore, quo omnia resurgunt, innovantur, renascuntur, augentur? Nonne hoc tempore, anno quodammodo resurgente ac innovato, resurgunt in arvis fruges, ubique in pratis flores, in arboribus frondes, in vitibus gemma? Nonne ubique valles et montes virescuntibus herbis et graninibus vestiuntur? Nonne redditur sua terræ fecunditas, mari tranquillitas, aeri serenitas, rebus omnibus vita? Ecce quam aptum et idoneum tempus elegit sapientissimus Deus, et innumere prope resurrectiones,

tum hanc unam Domini resurrectionem quasi famulæ et administræ comitentur; tum nos omnes ad resurgendum, et vitam ac meritis innovandos et immutandos invitarent.

Expectamus secundo loco tertiam hebdomadam lunæ, propter duas causas. Una est, quod in passione ac resurrectione Domini tercia mundi ætas, et ut beatus Augustinus loquitur, tertium tempus inchoetur. Prima siquidem ætas fuit ante legem ab Adam, usque ad Moysen: secunda in lege, a Moyse usque ad Christum: tercia post legem, ab obitu et resurrectione Domini, usque ad obitum totius mundi, et communem ac generalem resurrectionem omnium filiorum Adam. Altera ratio hujus observationis paulo abstrusior atque obscurior, atque idcirco pluribus verbis explicanda. Sol et luna in sanctis litteris Deum et hominem significare solent. Deus enim passim *Sol justitiæ* nominatur, Malachie quarto: *Vobis fimentibus nomen meum orietur sol justitiæ*. Sapientia quinto: *Erravimus a via veritatis et justitiæ lunam non lucit nobis*. Et Ecclesia de Christo non raro canit: *Sol justitiæ Christus Deus noster*. Homines vero, ac præcipue post peccatum, ideo lunæ comparantur, quia, ut Ecclesiasticus ait: *Stultus sicut luna mutatur*: et nihil stultius homine peccatore. Perpendite modo ex accessu lunæ ad solem, vel recessu ejusdem a sole, quam aperte demontretur, quid fiat in homine cum accedit ad Deum vel recedit a Deo. Luna cum ad solem accedit, illustratur in parte superiori, qua respicit cælum; et obscuratur in parte inferiori qua respicit terram. Cum recedit a sole, illustratur in parte inferiori, obscuratur in parte superiori.

Itaque tempore novilunii, cum luna omnino objecta est soli, nobis quidem, qui solum partem inferiorem respicimus, omnino defecisse, et nihil luminis habere videtur: et tamen ea in parte superiori tota complectur lumine. Contra autem cum longissime abest a sole, et ei e regione opponitur nobis plenissima et pulcherrima videtur: et tamen in parte superiore tota est obscura. Ad eundem modum, cum homines per peccatum a Deo recedunt, eique opponuntur, obscurantur in parte superiore, illustrantur in inferiori: hoc est, obliviscuntur Dei et bonorum æternorum, et omnes vires in terrena convertunt. Et ut ait Jeremias *sapientes sunt ut faciant mala, bene autem facere nesci-*

runt. Sapientes sunt secundum carnem, sciunt conservare et augere divitias; sciunt non solum tueri, sed etiam extendere limites suos: sciunt pro tribus obolis optime litigare: at vero sapientiæ et cælestis doctrinæ, nondum alphabetum attingunt. Et isti quidem, quorum infinitus est numerus ab oculis terræ laudantur, celebrantur, volitant per ora et aures vulgi. Tunc luna est plena, omnes aspiciunt, multi invident, plures adulantur. At in oculis Dei et Angelorum contemnuntur, despiciuntur, fetent coram eis. Contra vero cum aliquis per penitentiam et veram conversionem accedit ad Deum, tum illustratur in parte superiore, oculos suos convertit ad cælum, eo dirigit omnes radios suos, ea cogitat, ea diligit, ad ea spirat, et interim obscuratur in parte inferiore. Obliviscitur enim terræ et rerum terrenarum, moritur quodammodo mundo, et cruciigitur. Neque valde studet propagandæ soboli, nec honoribus acquirendis, nec patrimonio ampliando: et isti pauci sunt et pauci illi contemnuntur et irriduntur. Cum enim aliquis relictis turbulentis negotiationibus mundi, serio ad Christum convertitur, et cum eo conjungi eique subici desiderat, quid tum dicunt filii hujus sæculi? quid judicant oculi carnis? Nempe eum deficere, obscurari, insanire. Quoties illas voces audimus: *Adolescens tantæ spei, qui tantos progressus in studiis litterarum vel in aula regis faciebat, qui familiam suam multis titulis et ornamentis augere potuisset, ecce quomodo perit, abscondit se in monasterio, ubi deinceps latebit et ignorabitur. Et qui in luce honorum et dignitatum versari potuisset, nunc in tenebris monasterii otiosus versabitur, et nec sibi, nec suis, vel adjumento vel ornameto erit. O quam vehementer falleris sapientia carnis? Tu vero defecis, ille proficit. Tu autem proficis in oculis hominum, ille proficit in oculis angelorum. Tu sapis ea, quæ carnis sunt; ille sapit ea, quæ Dei sunt. Tu diligis ista, quia meliora non nosti, ille illorum obliviscitur, quia recordatur meliorum: tu servire potes Mammonæ, quia Deo non servis; ille renunciat Mammonæ, quia Deo servire cupit, et nemo potest Deo servire et Mammonæ. Sed tunc intelliges, licet sero, tunc sapere incipies, cum in extremo die cum perditis et damnatis dicies: O nos insensatos, qui vitam illorum æstimabamus insaniam, et finem illorum sine honore: ecce quomodo computati*

sunt inter filios Dei, et inter sanctos sors illorum est.

Quorsum tam multa, dicit aliquis, de cursu lunæ? Omnino ad propositum, auditores: Deus enim qui est *Lux vera illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum*, cum primum hominem condidit, ejus faciem ad se convertit, ad eum modum, quo luna se habet, cum est conjuncta cum sole. Itaque tunc homo subjectus Deo illustrabatur interius, gaudebat ac delectabatur in Deo neque ei valde curæ erant convivia, choreæ, aliæque sensuum et carnis voluptates: habebat enim alia sine comparatione majora et meliora. Verum non diu infelix homo hæc felicitate frui potuit: statim enim demone impellente, per peccatum cœpit a Deo recedere, et simul faciem ab eo evertere, atque ad terram convertere; non secus ac luna facit cum a sole recedit. Legite historias rerum gestarum a condito orbe, ibi plane videbitis post peccatum primi hominis, semper hominibus magis et magis a Deo recedentibus crevisse in orbe contemptum atque ignorantiam veri Dei; et simul auctam prudentiam carnis, auctas fraudes, auctam industriam male agendi, auctam nequitiam et libidinem fuisse. Quid tunc fecit Deus? expectavit ut compleretur nostra malitia, et discederent homines quam longissime poterant, et lunæ persimiles essent. Cum ad finem secunde hebdomadæ, hoc est, ad diem decimum quartum pervenit, et tunc demum hæc plenitudine temporum et humanæ malitiæ, luna videlicet plena existente, et secundam hebdomadam complete, misit Deus Filium suum, ut moriendo ac resurgendo, rursus genus humanum ad se traheret, atque ad conjunctionem cum sole revocaret. Itaque sicut initio tertiæ hebdomadæ iterum luna ad solem faciem suam convertit, atque ad eum properat, donec ei rursus plene ac perfecte subjiciatur: ita nos quoque a Christo de cruce concionante vocati et excitati ad Deum convertimur; et qui eramus longe, efficitur prope: et quanto magis ei affectu pietatis propinquamus, tanto magis exterior noster homo corrumpitur, et interior renouatur de die in diem, et mundo crucifigimur et morimur, ut soli Deo in Christo vivamus, et pascha quotidie agamus, quod transitum significat, dum transitus de morte ad vitam, de tenebris ad lucem, de vitiis ad virtutes, donec veniat dies felicissimus novitiani, et luna cum sole, hoc est, Eccle-

sia cum Christo plane ac perfecte in celo jungatur.

Hæc igitur est causa cur Spiritus sanctus, hoc nostrum pascha, atque hunc transitum non alio tempore, quam tertia lunæ hebdomada: non quoscumque dies, sed certos quosdam Dominus elegerit, nempe sextum, septimum et octavum, et hoc potissimum triduum nobis moriendo, quiescendo et resurgendo commendaverit. Cujus rei duas quoque causas fuisse video. Prima est ut Christus in hoc excellentissimo opere liberationis, verus Deus Filius ostenderetur, omnino decebat, ut quemadmodum Deus sexto die hominem creaverat: ita Christus sexta die eundem hominem, sua morte ac passione ad vitam, quam amiserat, instauraret, et septima die quiesceret ab opere redemptionis. Et sicut Deus octava die non redierat ad aliquas novas res procreandas, sed solum ad ea gubernanda et conservanda, quæ ante sabbatum creaverat: ita Christus octava die resurgeret quidem; sed non ad laborem, non ad concionandum, non ad jejunandum, non ad pedes discipulorum lavandos: sed dumtaxat ad Ecclesiam administrandam et regendam, quam sibi proprio sanguine et vita pepererat. Deinde voluit Dominus, ut B. Augustinus in epistola illa ad Januarium docet, hoc sacratissimo triduo nobis ostendere, quid agere, et quid sperare ac desiderare deberemus. Omnis enim vita sanctorum tribus diebus peragitur. Primum excipit nos dies passionis, dies sextus, in quo flagellamur tanquam filii, et in quo dicitur nobis: *Tolle crucem tuam et sequere me*. Et hic quidem a die natali usque ad diem obitus durat. Sequitur deinde dies sabbati, dies quietis, ab obitu usque ad resurrectionem, quo die dicitur sanctis: *Beati mortui, qui in Domino moriuntur: Amodo jam dicit spiritus, ut requiescant a laboribus suis, opera enim illorum sequuntur illos*. Postremo advenit optatissimus dies octavas, quo absorbebitur mortalis vita, et *Inimica destruetur mors*, et Dominus Christus *Conformabit corpus humilitatis nostræ, configuratum corpori claritatis suæ*: et tunc plene ac perfecte resurgentes jam non moriemur, *mors ultra nobis non dominabitur*: quia vero non resurgent iterum sancti homines ad labores, nec requiescent illis sæculorum spatii terminabitur, ideo nec septimus dies finietur, sed continuabitur cum octavo: in quod etiam Moy-

ses significare voluisse videtur, cum in libro primo Genesæ, soli diei septimo non adiungit vesperam: siquidem gloria resurrectionis non extinguet, sed excipiet et conservabit, ac etiam meliorem faciet requiem beatiorum. Porro de hoc triduo et psalmo quodam legitur: *Cum ipso sum in tribulatione, eripiam eum et glorificabo eum*. Est enim nobiscum in tribulatione Deus, dum est dies sextus, et tempus crucis peragitur; eripiet vero et liberabit de omni tribulatione, atque in quiete constituet, cum dies septimus, hoc est, dies mortis advenit. At die octavo tum demum nos a mortuis excitabit, et gloriosos ac beatos efficiet. Itaque die sexta dicitur: *Cum ipso sum in tribulatione: die septima, eripiam eum: die octava glorificabo eum*.

Qua cum ita sint, auditores, omni animi provisione cavendum est ne de illorum numero simus, qui rationem hujus sacratissimi tridui non intelligentes, hic in terris agere volunt non diem sextum ut deberent; sed septimum et octavum, nempe crucem ferre non volunt, contra spirituales nequitiæ arma sumere, et fortiter dimicare non volunt. Sed quid illis accidit? Num feriam sextam et tempus crucis evadent? Non evadent sane. Omnino enim tempus crucis agere debemus, vel in hoc sæculo brevissimum vel in alio sempiternum. Itaque nemo se ipsum fallat, nemo se ipsum decipiat, nemo ut hic sabbatum et sabbatum breve ac turbulentum agat, sabbatum illud pacatissimum et sempiternum quod in alia vita nobis Dominus pollicetur, amittat. Quid enim stultius, quid insipientius, quam ut hic ad momentum letoris, ac diem festum agas et incidas in eam quadragesimam, que Pascha non expectat, et in eam vigiliam, quam nullus consequitur dies festus, et in eam sextam feriam que sabbatum et dominicam post se non habet.

Quamobrem oro vos atque obtestor, auditores, ut hoc alte mentibus vestris infligatis, neque semen istud veri verbi Dei vobis de corde ab ullo demone auferri sinatis: sententiam ac decretum esse Dei, ut omnes sive adolescentes, sive senes, sive nobiles, sive ignobiles, sive pauperes, sive divites, ad requiem sabbati, et gloriam dominicæ resurrectionis non perveniant, nisi hic in terris feriam sextam egerint crucemque portaverint. Quid est portare crucem? Quid? Tolerare injurias, reddere bonum pro malo, dimicare viriliter contra vitia, coercere libidi-

nes, non fornicari, non inebriari, non alias foediores voluptates consecrari, qua nec nominari honestis vocabulis possunt.

At, inquis, tametsi ista non servo, tamen postea ad confessionem accedo, atque ita crucem meam fero. Verum est quidem, ad confessionem accedis, sed qua conditione? quo dolore? quo desiderio satisfaciendi? quo proposito non peccandi? Certe tales confessiones hoc nostro sæculo fiunt, ut ego vehementissime reformidem illas audire. Nonne singulis annis promittis sacerdoti, te diligentiam adhibiturum, ut non pecces? Nonne statim promissionis oblivisceris? Nonne anno sequenti cum iisdem peccatis et fortasse pluribus et majoribus ed eum accedis? Audire vultis sapientem quamdam fabulam? Ferunt aliquando lupum a pastore quodam in stabulo comprehensum: cumque jam pastor mortem minaretur, lupum facundia sua uti cœpisse, ac dixisse: Domine, non amplius veniam, spondeo, promitto, do fidem, nihil amplius detrimenti tuis gregibus inferam. Pastor vero: *Non me decipies, inquit, et tunc vero non amplius redibis si te interficiam*. Quid ego tibi parecerem, qui non solum agnos et oves devoras; sed etiam cum stabulum ingrederis, etiam sine fame, solum libidine necendi omnes oves oc idis? Tum lupus: Vere, domine; ex corde, ex animo pœnitet me nequitiam meam, agnosco stultitiam meam, et deinceps, nunc polliceor, me nihil unquam accepturum, nisi fames coegerit, et fame etiam cogente, non consumam amplius, quam pretium septem obolorum. Tandem pastor misericordia motus: Vade, inquit, tu etiam debes vivere, sed recordare promissionum. Abiit lupus, et cum in itinere meditaretur sobrietatem, ecce occurrit ei pinguis quidam verrex. O gravem tentationem. Et quid egit lupus? Hic, inquit, habeo prandium preparatum: sed quid respondebo pastori, si hoc agam? Quid ei respondebo? Tandem cepit bonum consilium, atque ait: Iste verrex nihil valet: ego certe non illum tribus obolis emerem. Itaque finxit illum non valere tres obolos, et sic eum devoravit. Sequenti die invenit bovem unum, quem etiam parvulus vitulus sequebatur. Tunc lupus ex facto priore audacior factus: Bene, inquit, iste bos valere potest quatuor obolos, vitulus tres, tota summa ad septem obolos vix perveniet, et ad eum modum eos occidit. Itaque hoc modo cum plerisque hominibus

agitur, auditores : exercent toto anno vitam luporum, veniunt sabbato sancto ad pastores, audiunt sibi eternum interitum esse paratum, omnia se facturos, et nunquam amplius peccaturos esse pollicentur. Sed quid? Venit pascha, occurrunt occasiones peccandi, illi statim in promptu habent, quo pacta extenuent. Invitat aliquis ad tabernam : O, inquit, promissi pastori meo, me non amplius iturum, Quid? inquit. Non hoc promisisti, sed non iturum, ut in eam res te : ego idem promisi, neque volo ut inebriemur : absit hoc a nobis : sed quoniam jam agitur pascha, erimus paulo hilariiores, bibemus unum poculum vini. Itaque eunt, et redeunt tam bene poti, ut vix recti per plateas incedant. Omitto de fornicationibus et aliis gravioribus peccatis dicere, nam nunquam esset finis. Summa hæc est singulis annis eadem peccata ad pastores redeunt, nunquam cumulus diminuitur : et quid putatis has confessiones prodesse? Si viderem te lacrymis rigatum, et magno desiderio flagrantem patiendi, et laboriosis operibus Domino satisfaciendi, et signa in te veræ conversionis aspicerem, tum dicerem, te ferre crucem. Ad solum peccata, non solum sine dolore, sed etiam sine rubore recitare, et sequenti die in eadem labi, hoc non est portare crucem : sed crucifixum irridere. Itaque non fers crucem in confessione, quia sine dolore et penitentia confiteris. Quando igitur cruces portas? Quando feriam sextam agis? Quando Dominum imitaris? Certe nunquam. Nunquam igitur ad sabbatum pervenies. Sorio et ex animo loquor, semper in gehenna feriam sextam ages.

At, inquis, nimis severa, nimis dura, nimis aspera nobis proponis. Non nego, non inficior illud. Dura sunt et amara : sed dulcia et jucunda illa erunt, ad quæ ista perducunt. Et rursum, aspera sunt hæc, sed asperiora multo erunt, quæ in gehenna peccatores manent. Postremo hanc viam et non aliam Dominus Christus et virgo Beppara et omnes sancti tenuerunt.

Quomobrem, auditores, viriliter contemnamus sabbatum presentis vite, sabbatum ærumnosum, turbulentum, brevissimum, momentaneum, plenum necessitatibus et mutationibus, in quo si non comedimus, esurimus : in quo si non bibimus, sitimus : si

multum bibimus : inebriamur, et corpore etiam languemus ; si non dormimus, deficiamus ; si nimium dormimus, torpemus ; si ambulamus, defatigamur, et ideo surgimus ut ambulemus : si vestimenta non induimus, frigemus, si induimus, sæpe nimium calemus. Contemnamus hoc sabbatum, quod nunquam vacat a morbis et doloribus, in quo si abit unus, succedit alter ; si abit dolor dentium, succedit dolor capitis ; si confirmatur caput, debilitatur stomachus. Contemnamus hoc sabbatum simulatum, non verum. Quomodo enim est sabbatum, quod est timoribus et sollicitudinibus plenum? Si es puer, times virgam : si es adolescens, morbus amoris te diseruiat : si es vir, cura familie tibi somnum et quietem auferit : si es senex, ipsa senectus est tibi oneri, cum etiam minimus labor senectulem frangat ; si es dives, fortunarum conservatio tibi negotium es molestiam parit : si es pauper, semper cogitas quo pacto tibi victum comparare poteris : si es regibus subjectus, times exactiones tributorum : si es princeps, times defectionem civitatum. Contemnamus hoc sabbatum, ubi nulla ætas est perfecta, nulla caret vitio : ubi juvenus est robusta, sed insana : senectus sapiens, sed infirma. Contemnamus hoc sabbatum, atque ad illud aspiramus, ad quod hodie nostrum caput Christus, primogenitus ex mortuis et præmiis dormientium pervenit. O dulce sabbatum sanctorum? O vere felix et solum felix sabbatum futuri sæculi? ad te suspirat peregrinatio nostra ab exitu usque ad reditum : tu neque fame, neque siti, neque ullo æstu cruciaris : tu nescis labores, dolores ignoras, curas ac sollicitudines non novisti : te neque somnus torpere facit, nec vigilia fatigat, nec timores exterrant, nec molestie premunt. Apud te est juvenus sapiens et senectus robusta : et hæc tam fortunata ætas nunquam mutabitur, nunquam deficiet, nunquam finietur ; sed præget annos et sæcula, et centurias et myriades sæculorum, et semper erit idem sabbatum, semper æque florens ac virens permanebit. Actio quidem otiosa et otium plenum dulci negotio, et sine fastidio satiabit, et cum eo nexum amoris conjunget, qui est ipsa beatitudo et vita æterna, cui honor et gloria in sæcula sæculorum. Amen.

CONCIO XXXI.

DE

FERIA SECUNDA RESURRECTIONIS DOMINI

THEMA

Hæc dies boni nuntii est : si tacuerimus et noluerimus nuntiare sceleris arguemur. *IV Reg. vii, v. 9.*

SYNOPSIS

Verba Samaritanorum leprosororum, obsidionem urbis suæ, Syris fugientibus, solutæ nuntiantium ad hodiernam festivitatem liberationi non unius urbis, sed totius orbis solemnem, applicatur. Concio D. Petri Cornelio facta pro hujus concionis materia proponitur, in qua paucis verbis tria præcipua fidei mysteria complexus est, incarnationis, passionis et resurrectionis Christi. Bonorum vita comædiæ, malorum i agædiæ comparatur. Sententia S. Petri, unxit eum Deus Spiritu sancto, et virtute, explicatur, quomodo mirum Christus fuisse fuerit unctus, semel in anima ab initio incarnationis (quod impie negat Cerinthus), semel in corpore in resurrectione ; et quomodo Christi unctio a nostra unctio discrepet, docetur. Cur Spiritus sancti dona oleum dicantur, septem efferruntur cum suis amplificationibus rationes. Prima, quia oleum vinum habet facile penetrandi et emolliendi. Secunda ; quia mira lenitate et virtute andynæ præditum est. Tertia quia eo in certamen descensuriungebantur. Quarta, quia res quas in reddidit magis perlucidat et transparentes. Quinta, quia illud, præsertim pretiosum, magnam de se spargit fragrantiam. Sexta, quia lætitiæ parit ; ubi olei maroris et lætitiæ antiquorum obiter fit mentio. Septima, quia semper liquo-

Tom. IX.

ribus cæteris supereminet ; quæ omnes proprietates donis Spiritus sancti etiam conveniunt. Quomodo deinde gratia Dei sit conservanda et dispensanda, exemplo Christi similitudinibus solis et columbariorum, demonstratur.

Secunda pars explicationem concionis D. Petri prosequitur, et obiter ostenditur, quod nullus crucem erubescere debeat. Narratur, quam multis testimoniis sacra litteræ nobis mysterium resurrectionis inculcent ; et quam variis modis Christus suam voluit confirmare resurrectionem, per Angelos, fide dignos testes, per ostensionem vulnerum, per operationem vitalem, per repetita miracula. Resurrectionem nostram variis argumentis a SS. Patribus probari nullum tamen haberi firmius, quam Christi resurrectionem, ex qua nostra dependet, convincitur. Vita Christi comædiæ assimilatur, in qua primi omnia varia et dubia, mediis funesta, quæ finis lætissimus et gloriosissimus excipit ; hanc item comædiæ plurimos sanctorum egisse declaratur. Pro conclusione pulchra subnectitur, doctrina, quomodo spe, eoque incomprehensibilis felicitatis, nobis videndum sit.

Licet enim mihi, auditores optimi, in tam illustri ac læta solemnitate ac celeberrate, eodem apud vos uti principio, quo leprosi quondam Samaritani nuntium jucun-

17